

A Fővárosi Törvényszék

Dr. Meznerics Iván (1026 Budapest, Hargita u. 1. II/3.) ügyvéd által képviselt
Belváros-Lipótváros Önkormányzata I.r. (1051 Budapest, Erzsébet tér 4.)
Belváros-Lipótváros Vagyonkezelő Zrt. II.r. (1051 Budapest, Nádor u. 36.)
felpereseknek,

Dr. Tordai Csaba ügyvéd (1025 Budapest, Csalán út 27.) által képviselt
Atlatszo.hu Szerkesztősége I.r. (1084 Budapest, Déri Miksa u. 10 IV/9.)
Atlatszo.hu Közhasznú Nonprofit Kft. II.r. (1084 Budapest, Déri Miksa u. 10 IV/9.)
alperesek ellen sajtó-helyreigazítás iránti perében meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

A bíróság a keresetet elutasítja.

Kötelezi a bíróság az I. rendű és a II. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen az I. rendű és a II. rendű alpereseknek 15 napon belül bruttó 50.000.- azaz (ötvenezer) Ft perköltséget.

Felhívja a bíróság a II. rendű felperest, hogy fizessen meg az államnak az NAV Közép-magyarországi Regionális Adó Főigazgatósága külön felhívására 18.000- azaz (tizennyolcezer) Ft illetéket.

A fennmaradó 18.000.- (tizennyolcezer) Ft illetéket az I. rendű felperes személyes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül van helye fellebbezésnek, melyet a Fővárosi Ítéltáblához címezve, jelen bíróságnál kell 3 példányban benyújtania.

Fellebbezés esetén a Fővárosi Ítéltábla előtt a jogi képviselet kötelező.

Fellebbezési határidő lejártá előtt a peres felek kérhetik, hogy a fellebbezést a másodfokú bíróság tárgyaláson kívül bírálja el.

Ha a fellebbezés csak a perköltség nagyságára vagy viselésére a teljesítési határidőre, vagy az állam által előlegezett költség viselésére vonatkozik, illetőleg ha a fellebbezésnek az ítélet

indokolása ellen irányul, bármelyik fél kérheti, hogy a fellebbezést a másodfokú bíróság tárgyaláson bírálja el.

INDOKOLÁS:

Az atlatszo.hu internetes portálon 2012. február 16-án „Belváros-Lipótváros: Százmilliók csókos alvállalkozóknak” címmel cikket jelentetett meg az I. és II. rendű alperes. A cikk Budapest V. kerületi önkormányzat vagyongazdálkodását érintően közölte, hogy az Önkormányzat az csak a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt közérdekű adatok kiadása iránt indított per megindítását követően adta ki az önkormányzat által értékesített ingatlanok, illetve az önkormányzat által megkötött szerződések listáját.

A cikk első bekezdésében szerepel az az állítás, hogy „az önkormányzati vagyongazdálkodó cég 8-8 igazgatósági és felügyelőbizottsági tagja havi közel 6 millió forintot zsebel be”. Ezzel kapcsolatban Belváros-Lipótváros Önkormányzata honlapján 2012. február 16. napján még megtalálható volt az az adatszolgáltatást teljesítő kimutatás, amely szerint a Belváros-Lipótváros Vagyongazdálkodó Zrt.-nek 8 fő vezető tisztségviselője (igazgatósági tagja) és 8 fő felügyelőbizottsági tagja van, feltüntetve az őket illető havi megbízási díjakat, amelyek együttes összege 5.886.600,- Ft.

A cikk „Őfelsége alvállalkozója” alcím alatt taglalta, hogy a Bau Holding 2000 Zrt. 2006-2009 között nagyjából 30 ingatlanfelújítási megbízást kapott mintegy 728 millió Ft értékben az önkormányzattól és annak vagyongazdálkodó cégétől, majd 2010-ben végelszámolás, 2011-ben felszámolás alá került. E körben a cikkben hivatkozásul közlik a Bau-Holding 2000 Zrt. megrendeléseit tartalmazó táblázatot is. Ezután hallomásra hivatkozva a Szirt Építőipari Kft-t Belváros-Lipótváros új favoritjaként említi a cikk, majd közli, hogy a társaság és az önkormányzat, illetve vagyongazdálkodó cége között létrejött szerződések kiadása iránt eredménytelen erőfeszítéseket tettek.

A cikk tartalmazza azt is, hogy egy kiszivárgott és az atlatszo.hu honlapon nyilvánosságra hozott szerződés szerint, a Pomo D'oro Étterem ingatlanegyüttese mintegy 180 000,- Ft-os négyzetméter áron került az önkormányzattól az éttermet üzemeltető társaság tulajdonába 2008-ban.

A fenti cikket követően az alperesek 2012. február 17-én újabb cikket jelentettek meg „Büntetőjogi következményekkel fenyeget Belváros-Lipótváros” címmel. A cikkben szerepel, hogy az önkormányzat szerint nem felel meg a valóságnak a fenti cikkben az az állítás, hogy az önkormányzati vagyongazdálkodó cég 8-8 igazgatósági és felügyelőbizottsági tagja havi közel 6 millió forintot zsebel be. Erre figyelemmel a cikk – utalva arra, hogy a sérelmezett adatok az önkormányzat azóta megváltoztatott tartalmú honlapjáról kerültek letöltésre – helyesbítette korábbi állítását és megírta, hogy Belváros-Lipótváros Vagyongazdálkodó Zrt. igazgatóságának és felügyelőbizottságának 3-3 tagja van, akiknek megbízási díja összesen 2 millió Forint. A cikkben megjelentetésre került az az önkormányzati vélemény is, hogy nem igaz a fenti cikk azon állítása sem, hogy a Pomo D'oro Étterem ingatlanegyüttese mintegy 180 000,- Ft-os négyzetméter áron került az önkormányzattól az éttermet üzemeltető társaság tulajdonába 2008-ban, mivel ezzel szemben a valóság az, hogy az önkormányzat a Pomo D'oro étterem konyhájának bővítéséhez szükséges hátsó udvari és pincehelyiségeket értékesítette 79 millió Ft-ért, mert e helyiségeket az éttermen kívül senki más nem tudta volna érdemben hasznosítani, mivel nincs utcai kijáratuk. Az önkormányzat cikkben bemutatott álláspontja szerint, a területnek nincsenek favorizált alvállalkozói, 2006 óta nyolc különböző vállalkozás nyerte el a megbízásokat közbeszerzési vagy

pályázati eljárás útján, és az sem igaz, hogy a Szirt Építőipari Kft. lenne az önkormányzat új favoritja, mivel a társasággal összesen 4 darab szerződés megkötésére került sor 2006 óta.

A felperes 2012. február 22. napján helyreigazítási kérelmet nyújtott be az alperesekhez, akik ezt követően a kérelemnek az előírt határidőben nem tettek eleget.

A bíróság a fenti tényállást a csatolt és ismertetett iratok tartalma, a képviselők tárgyaláson tett nyilatkozata alapján mérlegeléssel állapította meg.

A felperes keresetében az alábbi helyreigazító közlemény közzétételét kérte:

„Helyreigazítás: A 2012. február 16. napján közzétett 'Belváros-Lipótváros: Százmilliók csókos alvállalkozóknak' című cikkünkben azt a hamis látszatot keltettük, hogy Belváros-Lipótváros Önkormányzata illetve a Belváros-Lipótváros Vagyonkezelő Zrt. 2006-2009 között a jogszabályok megkerülésével, személyes ismeretség alapján bízták meg a Bau Holding 2000 Zrt. építőipari céget ingatlanfelújításra, s juttattak a számára törvényellenesen százmilliókat.

Valótlanul híreszteltük továbbá, hogy a Belváros-Lipótváros Önkormányzata illetve Belváros-Lipótváros Vagyonkezelő Zrt. új favoritja a Szirt Építőipari Kft.

A valóság ezzel szemben az, hogy a Belváros-Lipótváros Önkormányzata, illetve a Belváros-Lipótváros Vagyonkezelő Zrt. sem a Bau Holding 2000 Zrt.-t, sem a Szirt Építőipari Kft.-t, sem más építőipari céget nem részesít előnyben. 2006 óta nyolc, egymástól tulajdonosi szerkezetében teljesen független építőipari cég nyert el komolyabb összegű építőipari megbízást, továbbá legalább egy tucat vállalkozás kapott kisebb megbízást a Belváros-Lipótváros Önkormányzatától illetve a Belváros-Lipótváros Vagyonkezelő Zrt.-től. Ezen építő ipari cégek mindegyike törvényes keretek között, közbeszerzési eljárás vagy pályázati eljárás során nyerte el az adott munkát.

Valótlanul állítottuk továbbá, hogy a Pomo D'oro Étterem ingatlanegyüttese mintegy 180 ezer forintos négyzetméteráron került a Belváros-Lipótváros Önkormányzatától az éttermet üzemeltető társaság tulajdonába 2008-ban.

Ehhez képest a valóság az, hogy a Belváros-Lipótváros Önkormányzata a Pomo D'oro étterem konyhájának bővítéséhez szükséges hátsó udvari és pincehelyiségeket értékesítette 79 millió Ft-ért. Ezen helyiségeket a már meglévő Pomo D'oro éttermen kívül senki más nem tudta volna érdemben hasznosítani, tekintve, hogy nincsen utcai bejáratuk.

Valótlanul állítottuk továbbá, hogy a Belváros-Lipótváros Vagyonkezelő Zrt.-nek 8-8 igazgatósági és felügyelőbizottsági tagja van, akik havonta közel 6 millió forintot keresnek.

A valóság ezzel szemben az, hogy a Belváros-Lipótváros Vagyonkezelő Zrt. igazgatóságának és felügyelőbizottságának 3-3 tagja van, megbízási díjuk pedig havonta összesen 1.939.800,- Ft.”

A felperes keresetében előadta, hogy a „Belváros-Lipótváros: Százmilliók csókos alvállalkozóknak” című cikkben valótlan tényállítások szerepelnek és a való tényeket hamis színben tüntetik fel és ezzel sértik a felperesek személyiséghez fűződő jogát.

Az alperesi cikk címének megfogalmazása és cikk további kontextusa, különösen a „csókos” - amely a szlengben protekciós, kiválasztott, különb elbánásban részesülő személyt jelent -, az „őfelsége alvállalkozója”, „új favorit” kifejezések, valamint a cikk végén található felhívás, alkalmasak a helyreigazító közleményben megjelölt hamis látszat keltésére. Álláspontjuk szerint, a cikk azon

közlése, miszerint a Szirt Építőipari Kft. az önkormányzat új favoritja, nem tekinthető véleménynyilvánításnak, hanem tényközlésnek minősül. A Pomo D'oro étterem kapcsán nem vitatta, hogy az épületegyüttes az étterem tulajdonába került, sőt annak területe és a vételár összege sem vita tárgya, hanem azt sérelmezte, hogy a cikk azt a hamis látszatot kelti, hogy a teljes ingatlanegyüttes, azaz az étterem teljes területe, nemcsak a jelzett 440 m²-es terület került 180 ezer forintos négyzetméteráron az étterem tulajdonosához.

Nem vitatták a felperesek azt sem, hogy az önkormányzat honlapján a 2012. február 16. napjáig megtalálható volt az adatszolgáltatás, amely szerint a Belváros-Lipótváros Vagyonkezelő Zrt.-nek 8-8 igazgatósági és felügyelőbizottsági tagja van, akiknek fizetése közel 6 millió forint, illetve hogy később megjelent az az alperesi cikk, amely a helyesbített adatokat közölte. Álláspontjuk azonban az, hogy ez utóbbi cikk nem minősült helyreigazításnak.

Perköltség igényt terjesztett a bíróság elé.

Az alperesek a tárgyaláson előterjesztett érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint, a felperesek a Bau Holding 2000 Zrt.-t érintő alperesi közlés kapcsán nem jelölték meg, hogy az mely tényeket tüntet fel hamis színben, és az pusztán azt tartalmazza, hogy a társaság kiválasztására vonatkozó alperesi kérdésekre a felperesek nem adtak választ.

A Szirt Építőipari Kft.-t érintő alperesi közlés kapcsán előadta, hogy az „új favorit” kifejezés köznapri értelme szerint esélyest jelent és ezért az egyértelműen véleménynyilvánítás, amellyel szemben helyreigazításnak nincs helye.

A Pomo D'oro Étterem kapcsán előadta, hogy az I.r. felperes által teljesített adatszolgáltatás alapján állapította meg, hogy az I.r. felperes 2008-ban összesen 440 m² területű ingatlanegyüttest értékesített az Il Forno Hungária Vendéglátó Kereskedelmi Kft. részére 79 millió Ft-os vételár ellenében, és ezen adatok alapján számította ki, hogy 1 m²-nyi terület ára 179 545,- Ft volt. Ezekre figyelemmel álláspontja szerint, az alperesi cikk valótlan tényállítást nem tartalmaz.

Hivatkozott arra is, hogy a Belváros-Lipótváros Vagyonkezelő Zrt.-vel kapcsolatosan közzétett adatok az önkormányzat honlapján, jogszabályi kötelezettség alapján megjelentett adatszolgáltatáson alapultak, ennek bizonyítására csatolta az említett adatszolgáltatást tartalmazó táblázatot 2012. február 16-i állapotnak megfelelő tartalommal. Álláspontja szerint, mivel a hivatkozott adatokat a felperesek maguk tették közzé és az alperesek azt tőlük vették át, okkal feltételezhetők, hogy azok tartalma a valóságnak megfelel, így azok helytelensége miatt az alperesekkel szemben helyreigazítás nem kérhető.

Perköltség igényt terjesztett a bíróság elé.

A kereset az alábbiak szerint nem alapos.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 342. § (1) és (2) bekezdése kimondja: Helyreigazításának a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, valamint a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény szerinti közzétételét az érintett személy vagy szervezet az általa vitatott közlemény közzétételétől számított harminc napon belül írásban kérheti a médiatartalom-szolgáltatótól vagy a hírügynökségtől.

A határidőben kért helyreigazítás közzétételét csak akkor lehet megtagadni, ha a kérelemben előadottak valósága nyomban megcáfolható.

A 343. § (1) bekezdés szerint: Ha a médiatartalom-szolgáltató vagy a hírügynökség a helyreigazítás

közzétételére irányuló kötelezettségét határidőben nem teljesíti, az azt igénylő fél ellene keresetet indíthat.

A Magyarország Alaptörvényének (Alaptörvény) IX. cikke szerint:

- (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.*
- (2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.*
- (3) A sajtószabadságra, valamint a médiaszolgáltatások, a sajtótermékek és a hírközlési piac felügyeletét ellátó szervre vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.*

A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény az alábbiakról rendelkezik:

- 4. § (1) A Magyar Köztársaság jogrendje elismeri és védi a sajtó szabadságát, valamint biztosítja sokszínűségét.*
- (2) A sajtószabadság kiterjed az államtól, valamint bármely szervezettől és érdekcsoporttól való függetlenségre is.*
- (3) A sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közérkölcset, valamint nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével.*

10. § Mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről.

12. § (1) Ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények.

(2) A helyreigazító közleményt napilap, internetes sajtótermék és hírügynökség esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő öt napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lekérhető médiaszolgáltatás esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, más időszaki lap esetében az igény kézhezvételétől számított nyolc napot követően a legközelebbi számban a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lineáris médiaszolgáltatás esetében pedig ugyancsak nyolc napon belül, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és azzal azonos napszakban kell közölni.

A helyreigazítási igény tartalmi vizsgálatának legfőbb szempontjait a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumi állásfoglalásai tartalmazzák.

A PK 12. számú állásfoglalás értelmében annak a megállapításánál, hogy megvalósult-e a Ptk. 79. §-ában meghatározott jogsértés, a kifogásolt közléseket, kifejezéseket, tényállításokat a társadalmi érintkezésben általánosan elfogadott jelentésük szerint kell figyelembe venni, és valóságos tartalmuknak megfelelően kell értékelni. A kizárólag betű szerinti, formális értelmezés sok esetben ellentétes lenne a sajtó-helyreigazítás céljával és rendeltetésével.

A jogsértés elbírálásánál ezért nem lehet a használt kifejezéseket elszigetelten vizsgálni, tekintettel kell lenni a szöveggörnyezetre is, és az egymáshoz tartalmilag szorosan kapcsolódó, egymással összetartozó részeket összefüggésükben kell vizsgálni. Így kell megállapítani, hogy a sajtóközlemény kifogásolt részében, illetőleg a közlemény egészében - esetleg a címében - kifejezett tényállításaival meghamisítja-e, hamis színben tünteti-e fel a valóságot, ezért alkalmas-e a személyhez fűződő jogok vagy érdekek megsértésére, tehát megalapozza-e a helyreigazítás

elrendelését. Ha a közlemény a maga egészében és összefüggéseiben megfelel a valóságnak, ez esetben egyes – az egészhez képest lényegtelen – részlet nem szolgálhat alapul helyreigazításra. A közvélemény tájékoztatása szempontjából nem jelentős, a helyreigazítást kérő személyiségének megítélése szempontjából pedig közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések ugyanis nem értékelhetők a közlemény egyéb részeitől függetlenül. Ez következik a sajtó-helyreigazítás társadalmi rendeltetésének helyes értelmezéséből. Nem vezetne ugyanis helyes eredményre a tényállítások összefüggő láncolatának a feldarabolása és minden egyes láncszemnek az összefüggésekre tekintet nélküli mechanikus vizsgálata. A használt kifejezések és összefüggésük vizsgálatánál, valóságos tartalmuk szerinti értékelésénél jelentősége lehet a vizsgált kérdéssel kapcsolatban társadalmilag kialakult közfelfogásnak, általános vélekedésnek is.

A jogsértő közlés történhet közvetten: célzásokkal, utalásokkal, egyes tényállásrészek elhagyásával, a tényállás elemek téves következtetésre indító csoportosításával. Ilyen esetben is lehetővé kell tenni a helyreigazítást, ha a közlemény valóságos tartalma alkalmas valótlan tényállítás kifejezésére, illetve a való tények hamis feltüntetésére. Nyilvánvaló, hogy helyreigazításnak van helye akkor is, ha a sajtó valamely nyilatkozat lényeges értelmének a megváltoztatásával, a nyilatkozat egyes elemeinek a kihagyásával vagy átcsoportosításával tünteti fel hamis színben a valóságot.

Nem adhat alapot helyreigazításra a személyiségi érdekek esetleges sérelme, ha nem tényállítás útján valósul meg. Ebből következően véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet sajtó-helyreigazítás alapja.

A sajtóközlemények körében a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti tárgyú vita szabad kibontakoztatása a társadalmi fejlődés nélkülözhetetlen feltétele, közéleti aktivitásra ösztönöz, társadalomformáló és személyiségalkító hatású. Az ilyen vitával kapcsolatos véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat általában nem lehet sajtó-helyreigazítás tárgya, mert a sajtó-helyreigazítás a tényállításokra korlátozódik. Az ilyen tárgyú közlemények olyan tényállításokat, tényközléseket is tartalmazhatnak, melyekre vonatkozóan esetenként éppen a rendelkezésre álló előzmények, adatok alapján állított, illetve feltételezett tények valósága vagy valótlansága a vita tárgya. Ez esetben sem lehet tehát helye sajtó-helyreigazításnak, és akkor sem, ha a tényállítás nem annak a személyére vonatkozik, aki igényt kíván érvényesíteni. A társadalmi, politikai, tudományos, művészeti vita eldöntése nem a sajtó-helyreigazítási eljárásra tartozik.

A PK. 13. számú állásfoglalás szerint: Sajtó-helyreigazítási igényt az érvényesíthet, akinek a személyhez fűződő jogait megsértették. A jogsértés a szóban levő esetben valótlan tényállítással, illetve való tények hamis színben feltüntetésével valósul meg. Ezért sajtó-helyreigazítást az kérhet, akiről ilyen jogsértő közlés történt. Elsősorban az, akit a sajtóközleményben név szerint megjelöltek. Valakinek a személyére azonban egyéb módon, nevének a megjelölése nélkül is lehet utalni, a közlés a számára ilyen esetben is sérelmes lehet. Ezért sajtó-helyreigazítást az is követelhet, akit név szerint nem jelöltek meg, ha a közlés a személyére vonatkozik, a személyét érinti, feltéve, hogy személye a sajtóközlemény tartalmából valamilyen módon felismerhető.

A PK 14. számú állásfoglalás értelmében a sajtóközlemény vitatott tényállításainak valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani. Ez a bizonyítási kötelezettség általában akkor is fennáll, ha a sajtószerv híven közli más személy tényelőadását, vagy átveszi más szerv (sajtószerv) közleményét. Önmagában tehát a sajtószerv objektív felelősségét nem érinti az, ha a közlés alapjaként mástól származó információt jelölnek meg, annak valóság tartalmát is a sajtó szerv köteles érdemben bizonyítani.

Nem terheli azonban a valóság bizonyításának kötelezettsége a sajtószervet abban az esetben, ha a valóságnak megfelelően közli a vádirat, illetőleg a büntető bírósági tárgyalás, a nem jogerős büntető bírósági ítélet tartalmát, közöttük a vádlott védekezését is.

A PK 15. számú állásfoglalás értelmében, amennyiben a bíróság a helyreigazítási kérelemnek helyt ad, a kérelem és az ellenkérelem korlátai között annak tartalmát maga állapítja meg. A helyreigazító közleményből- a maga egészét, összefüggéseit is tekintve- ki kell tűnnie annak, hogy a kifogásolt sajtóközleménynek mely tényállítása valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetve melyek a való tények. A közlemény szövege nem alakítható úgy, hogy ezáltal a tartalma elveszítse a helyreigazító jellegét.

A helyreigazító közlés akkor tölti be a rendeltetését, ha a kifogásolt közlemény valóságsértő voltát, szükség szerint a való tényeket félre nem érthetően kifejezésre juttatja.

Az Alkotmánybíróság több esetben foglalkozott a szabad véleménynyilvánítási jog tartalmával, terjedelmével, jogi védelmével és korlátaival egyaránt.

Az Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.) AB. számú határozatának indokolása szerint a szabad véleménynyilvánításhoz való jog olyan kiemelt fontosságú alkotmányos alapjog, amely csak kivételesen indokolt esetben korlátozható. Ebből következően a sajtószabadságot eshetőlegesen korlátozó szabályokat minden esetben megszorítóan kell értelmezni. Ebben a körben leginkább a részletes indokolást az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB. számú határozata tartalmazza. Ez alapelveként rögzíti, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. Az Alkotmány a szabad kommunikációt biztosítja, és nem a kifejtett vélemény tartalmára vonatkozik a szabad véleménynyilvánítás alapjoga. Ebben a folyamatban helye van még minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt. Mindebből a bíróságra nézve az következik, hogy amennyiben a bíróság egy-egy kitélt véleményként értékeli, nem vizsgálhatja annak értékét és valóságtartalmát, mert az nem a feladata. A véleményként történő értékeléssel a bíróság nem a kifejtett véleménnyel való egyetértését, vagy az azzal való azonosulását fejezi ki, mert az sem a feladata.

Az Alkotmánybíróság részletesen foglalkozik az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó gyakorlatával. Abból kiemelte azt az alapelvet, hogy nincs demokratikus társadalom, pluralizmus, tolerancia és nyíltság nélkül, a véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom egyik alapköve, fejlődésének egyik feltétele. E szabadság az olyan gondolatokat, információkat, elveket és nézeteket is megilleti, amelyek sértőek, meghökkentőek, vagy aggodalmat keltenének.

Az Alaptörvény a véleménynyilvánítás szabadság megfogalmazásánál nem teszi kifejezett különbséget tényközlés és értékítélet között. A véleménynyilvánítási szabadság alapvető célja annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy az egyén mások véleményét formálja, meggyőzzön másokat saját álláspontjáról. A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, még pedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóság tartalmától is. Önmagában valamely tény közlése is véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre. A véleménynyilvánítási szabadság határainak megvonásánál azonban az Alkotmánybíróság indokoltnak látta különbséget tenni értékítélet és tényközlés között. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére, a véleménynyilvánítási szabadság minden esetre kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes, értéktelen, igaz, vagy hamis érzelme, vagy észérveken alapul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint azonban fokozott alkotmányos védelmet élveznek azok az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésének adnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak.

A véleménynyilvánítási szabadság nem ilyen feltétlen a tényállítások tekintetében. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanágának vagy foglalkozása, hivatása gyakorlása szabályai szerint

elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjuk, felelős gyakorlásából eredő gondosságot elmulasztotta.

A véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát foglalja magában, de az alkotmányos védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására. Ezen túlmenően a szabad véleménynyilvánítás olyan alkotmányos alapjog, amely csak felelősséggel gyakorolható és a valótlan tények közlésének elkerülése érdekében bizonyos kötelezettségekkel jár a közvélemény alakításában hivatásszerűen részt vevő személyek esetében. Az állandó bírói gyakorlat az újságírókat egyértelműen ebbe a személyi körbe tartozónak tekinti.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 4. § (1) bekezdése szerint:

A polgári jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően, kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni.

A bíróság álláspontja szerint, hivatkozva a fentebb ismertetett bírósági gyakorlatra, illetőleg a PK. 12. számú állásfoglalásra, a cikk, illetve a közlemény teljes tartalmát figyelembe véve kell megítélnie azt, hogy történt-e valótlan tényállítás, illetőleg azt, hogy az alperes a valóságot hamis színben tüntette-e fel.

A felperes által sérelmezett, és helyreigazítani kért közlemény arról számol be – az önkormányzat által közzétett és nem vitatott hitelességű adatok alapján –, hogy az önkormányzat és annak vagyongazdálkodó cége az említett cégekkel összesen hány alkalommal és milyen ellenszolgáltatás fejében kötött építőipari, ingatlanfejlesztési tárgyú szerződéseket. Figyelemmel arra, hogy az önkormányzat sem korábban, sem jelen perben nem vitatta a megkötött megbízások számát és azoknak összesített ellenértékét, a bíróság megállapította, hogy e kereseti kérelem körében valótlan tényközlés nem történt. A felperesi érvelés mentén a bíróságnak abban a kérdésben kellett ezt követően állást foglalnia, hogy a cikkben használt kifejezések és cikk teljes kontextusa alkalmas-e ezen való tények olyan hamis színben való feltüntetésére, hogy a felperesek e szerződések megkötése során jogszabálysértő módon, személyes ismeretség alapján juttatták volna előnyhöz a kérdéses kivitelezőket.

A bíróság határozott álláspontja szerint, az cikkben található és sérelmezett „csókos”, „őfelsége alvállalkozója”, valamint „új favorit” kifejezések véleménynyilvánításnak minősülnek, és mint ilyenek sajtó-helyreigazításra alapot nem adhatnak. E kifejezések ugyan határozottan azt sugallják, hogy az érintett társaságok valamilyen okból a felperesi pályázatokon másokhoz képest jobban szerepelnek, azonban nem keltik azt a látszatot, hogy ez a felperesek esetleges jogszabálysértő eljárásának eredménye lenne. A cikk írója a rendelkezésre álló valós adatokból vont le következtetést és mutatott rá arra tényre, hogy a felperesek ingatlanfejlesztési megbízásait számos alkalommal ugyanazon cégek nyerték el. A használt kifejezések általánosan elfogadott értelme alapján azoknak nem lehet olyan egyértelmű, kizárólagosan negatív felhangot vagy jelentést tulajdonítani, amely arra utalna, hogy ez a helyzet a felperesek jogszabálysértő magatartása következtében állt volna elő. Utalva a PK 12. számú állásfoglalásra a bíróság a sérelmezett cikk teljes szövegének, összességében való értelmezésével arra a megállapításra jutott, hogy a vitatott cikkbeli közlések véleménynyilvánításnak minősülnek.

A Pomo D'oro étterem részére értékesített ingatlanegyüttes kapcsán a felperes sem vitatta, hogy a terület a cikkben megjelölt vételáron került az éttermet üzemeltető társaság tulajdonába. A bíróság álláspontja szerint, a cikkben található közlés egyértelműen tényközlésnek tekinthető, amely ráadásul a felperes által sem vitatottan valós adatokon alapul, a valóságnak megfelel. A bíróság

nem osztotta azt a felperesi álláspontot, hogy a cikk azt a hamis látszatot kelti, hogy nem csak a megjelölt 440 nm-es összterületű kiszolgáló helyiségek, hanem az étterem teljes területe került volna ilyen négyzetméteráron a cég tulajdonába. A szavak általánosan elfogadott jelentése és a szöveg egészének értelme alapján sem lehet ilyen következtetésre jutni. A cikkben szereplő négyzetméterár, amely ugyan kerekített összeg, minimálisan eltér az alapjául szolgáló egyszerű és ellenőrizhető matematikai művelet eredményétől, azonban tekintettel a PK. 12. számú állásfoglalásban foglaltakra, a jelentéktelen, lényegtelen pontatlanságok sajtó-helyreigazításra nem adhatnak alapot.

Az alperesi védekezésben foglaltakat osztotta a bíróság a felperes harmadik kereseti kérelmét érintően is. Az eljárás során nyilvánvalóvá vált és a felperes sem vitatta, hogy az alperesi cikkben szereplő adatok a felperesek által jogszabályi kötelezettség teljesítése körében nyilvánosságra hozott adatokon alapulnak. Mindössze azt sérelmezte, hogy az alperes nem ellenőrizte más forrásokból, hogy a megjelentetett adatok a cikk közlésének időpontjában aktuálisak voltak-e. E körben, utalva a Ptk. 4. § (1) bekezdésében foglalt jóhiszemű és tisztességes eljárás követelményére, a bíróság egyetértett az alperessel abban, hogy ilyen esetben, amikor a felperes hivatalos formában, jogszabályi kötelezettségének eleget téve közöl olyan adatokat, amelyeknek frissítését, naprakészen tartását elmulasztja, akkor azok átvétele folytán valótlan tényállításra hivatkozva sajtó-helyreigazítási igénnyel nem léphet fel. Ebben az esetben az adatok valótlanlansága a felperesek felróható magatartására vezethető vissza, és az alperestől nem elvárható, hogy a felperesi közlés ellenére az adatok tartalmát kétségbe vonja. Nyilvánvalóan más lenne a helyzet akkor, ha az alperes az értesüléseit más, kétes eredetű forrásból szerezte volna, ilyenkor a sajtószerv felelőssége az átvett, nem kellően ellenőrzött adatok valóságtartalmát érintően fennáll.

Ez utóbbi kereseti kérelem kapcsán a bíróság külön kiemeli, hogy bár a fentebb kifejtettekre tekintettel az alperes helyreigazítási kötelezettsége nem áll fent, azonban az alperes a 2012. február 17-én megjelentetett második cikkében a felperes kérésének eleget téve gyakorlatilag helyreigazító közleményt közölt. A bíróság szerint, szemben a felperesi véleménnyel e cikk helyreigazításnak tekinthető, mivel annak tartalma megfelel a helyreigazító közlemény törvényi kritériumainak, hiszen abból kitűnik, hogy mely tények valótlanok és ezzel szemben, melyek a való tények. A helyreigazítás akkor is megvalósul, ha azt a sajtószerv nem törvényben szabályozott eljárás keretében, hanem más eljárás, akár informális jelzés, vagy egyeztetés következtében teljesíti. A törvényben előírt közlési és igényérvényesítési formák, csak a perben kikényszeríthető helyreigazítás érvényesíthetőségének feltételeit képezik, de ez nem jelenti azt, hogy csak az ilyen formális eljárás eredményként megjelentetett közlemény lenne helyreigazításnak tekinthető.

Megjegyzi a bíróság, hogy a másik két kereseti kérelem kapcsán az alperes e második cikkében a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségét messzemenőig érvényre juttatva már az eredeti cikk közlését követő napon, azonos terjedelemben megjelentette a felperesek véleményét, bemutatta álláspontjukat, amely egyébként javarészt szó szerint megegyezett a jelen perben előterjesztett kereseti kérelemben található, közölni kért helyreigazító közlemény szövegével.

Mindent összevetve a bíróság meggyőződése szerint, az alperesi cikkben található közlések egyrészt véleménynyilvánításnak, másrészt olyan tényközlésnek minősülnek, amelyek a valóságnak megfelelnek, és a való tényeket sem tüntetik fel hamis színben. Abban az esetben, amikor valótlan tényközlés történt, ez a felperesek mulasztására vezethető vissza és az alpereseket e körben felelősség nem terheli. Mindemelllett a bíróság határozott véleménye szerint, az alperes messzemenően tisztességesen járt el, akkor amikor – bár utóbb megállapításra került, hogy ilyen kötelezettsége nem állt fent – minden formális eljárás eredményének bevárása nélkül, a valótlan

adatok helyett a való adatokat közzétette, és megjelentette a felperesi álláspontot a korábbi cikkben közöltekkel kapcsolatban.

Ismételten kiemeli a bíróság, hogy az Alaptörvény a véleménynyilvánítás szabadsága megfogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget tényközlés és értékítélet között. A véleménynyilvánítási szabadság alapvető célja annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy az egyén mások véleményét formálja, meggyőzzön másokat saját álláspontjáról. A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóság tartalmától is. Önmagában valamely tény közlése is véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre. A véleménynyilvánítási szabadság határainak megvonásánál azonban az Alkotmánybíróság indokoltan látta különbséget tenni értékítélet és tényközlés között. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére, a véleménynyilvánítási szabadság minden esetre kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes, értéktelen, igaz, vagy hamis érzelme, vagy észérveken alapul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint azonban fokozott alkotmányos védelmet élveznek azok az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésének adnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak.

E körben megjegyzi a bíróság, hogy mára elfogadottá vált az a nézet, hogy a hatalommegosztás három klasszikus ága kiegészült médiával, amely magában foglalva teljes kommunikációs eszközrendszert, elvégzi az információk és különböző vélemények becsatornázását, nyilvánosságra hozatalát, és ezáltal a többi hatalmi ág kontrollját is ellátja. Az Alaptörvényben is rögzített véleménynyilvánítás szabadsága folytán a közpénzekkel gazdálkodó személyeknek, szervezeteknek fokozottan kell tűrnie, hogy a sajtó gazdálkodási tevékenységüket kiemelt figyelemmel kíséri, a rendelkezésre álló adatokból következtetéseket von le, a megfigyelhető tendenciákat értelemezi és ezzel kapcsolatos véleményét a nyilvánosság elé tárja. A közpénzeket felhasználó személyek tevékenységének egyik hatékony korlátja éppen annak megismerhetőségében, átláthatóságában mutatkozik meg és ennek az átláthatóságnak a megteremtése, a megismerhetőség elősegítése a sajtó kiemelt feladata. E körben e szervezeteknek tűrniük kell, hogy e gazdálkodó tevékenységeiket a sajtó képviselői (és más személyek is) megvizsgálják, következtetéseket vonnak le és ezeket az állampolgárok, valamint a nyilvánosság elé tárják, mivel e kontrollfunkcióhoz fűződő közérdek erősebb e személyek kritikával szembeni esetleges érzékenységénél. Mindaddig amíg e tevékenység a véleménynyilvánítás keretén belül marad és célja közvélemény tájékoztatása, figyelmének felkeltése, az érintett személyek és szervezetek sajtó-helyreigazítási igénnyel nem léphetnek fel.

Pusztán abban a kérdésben döntött, hogy egy megfogalmazott véleménnyel szemben bárkit megillet a szabad véleménynyilvánítás joga. A bíróság döntése értelmében az alperes a cikkben a véleményét fogalmazta meg, amely a már hivatkozott PK. 12. számú állásfoglalás szerint sajtó-helyreigazítás tárgya nem lehet.

A bíróság a vélemény érték és valóságtartalmát nem vizsgálhatja, mert az nem a feladata. A véleményként történő értékeléssel a bíróság nem a kifejtett véleménnyel való egyetértését, vagy az azzal való azonosulását fejezi ki, mert az sem a feladata.

Mindezek alapján a bíróság a felperes keresetét megalapozatlannak tartotta és azt elutasította.

Az alperes pernyertes lett, ezért a bíróság a pereszes felperest követte a per költségeinek a viselésére. Az alperesi képviselő ügyvédi munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján

állapította meg, a per tárgyi illetékfeljegyzési joga folytán a II.r. felperest kötelezte, hogy az államnak a felmerült, le nem rótt illeték fele részét külön felhívásra a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. §-a alapján fizesse meg, míg az illeték fele részét illetően az I.r. felperes személyes illetékmentessége folytán úgy rendelkezett, hogy azt az IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. március 30.

Dr. Jakabosné dr. Németh Monika sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

